

Répási Krisztián¹: A világ terrorfenyegetettségnek változása 2018-2025 között a Globális Terrorizmus Index jelentéseinek tükrében

Vezetői összefoglaló

- A terrorizmus által leginkább érintett régiók a 2000-es évek óta változatlanul a Közel-Kelet, Észak-Afrika, Dél-Ázsia és a szubszaharai Afrika. 2018 és 2025 között a terrorizmus által leginkább érintett húsz ország közt túlnyomórészt afrikai államokat találunk.
- A terrorizmusnak új gócpontjai jöttek létre a Száhel-övezeten belül, elsősorban a Niger, Mali és Burkina Faso közös határánál, illetve annak tágabb térségében (Liptako-Gourma régió), valamint a Nigéria, Niger, Csád és Kamerun találkozásánál elhelyezkedő Csád-tó vidékén (Csád-medence).
- Az európai és az eurázsiai országok közül Oroszország az egyetlen, amelyik az első húsz ország közt szerepel; 2025-ben a 17. helyen.
- A dél-ázsiai államok közül Pakisztánon és Afganisztánon kívül India, míg Délkelet-Ázsiából a Fülöp-szigetek és Mianmar szerepelt többször is az első húsz ország között.
- A 2018 és 2025 közötti időszakban a terrorizmushoz köthető halálos áldozatok és a terrorcselekmények száma is csökkenő tendenciát mutat. 2018-ban még 15952-en, 2026-ban pedig 5582-en vesztették életüket a merényletekben. A merényletek száma is jelentősen csökkent: 2018-ban még 9853 terrortámadást követtek el, míg 2025-ben 2944-et.
- A GTI 2026 értékelése szerint 2017 és 2025 között a MENA-térségben 93%-kal csökkent, míg a szubszaharai régióban 17%-kal nőtt a terrorizmushoz köthető halálos áldozatok száma.
- A koronavírus-világjárvány és az orosz-ukrán háború áttételesen befolyásolták a terrorfenyegetettség alakulását.

Az elsősorban fegyveres konfliktusokkal kapcsolatos kutatásokat végző Institute for Economics & Peace ausztrál elemzőintézet 2026 márciusában jelentette meg a világ terrorfenyegetettségét vizsgáló Globális Terrorizmus Index (*Global Terrorism Index – GTI*) legfrissebb kiadványát, a *Global Terrorism Index 2026*-ot. A 2011 óta szinte minden évben megjelenő GTI-jelentések egyrészt a merényletek, a halálos áldozatok, a sebesültek, valamint a terroristák által ejtett tűszok száma alapján felállítanak a kiadást megelőző évre vonatkozóan egy rangsort a terrorizmus által fenyegetett országokkal kapcsolatosan. Minél előrébb helyezkedik el egy ország a sorrendben, annál nagyobb a terrorfenyegetettsége. A GTI jelentései emellett rávilágítanak a terrorizmuson belül meghúzódó aktuális trendekre, valamint prognózisokat készítenek a várható fejleményekkel kapcsolatosan.²

Az alábbiakban a Globális Terrorizmus Index kiadványaiban vázolt főbb tendenciák ismertetésével bemutatjuk, hogy miként változott a világ terrorfenyegetettsége 2018 és 2025 között, vagyis az Iszlám Állam iraki és szíriai szervezetének meggyengítése óta eltelt időszakban.³ Bár a kutatáshoz elsősorban a GTI jelentéseit vettük alapul, bizonyos esetekben szükségesnek tartottuk kiegészíteni az elemzést más forrásokból származó információkkal is.

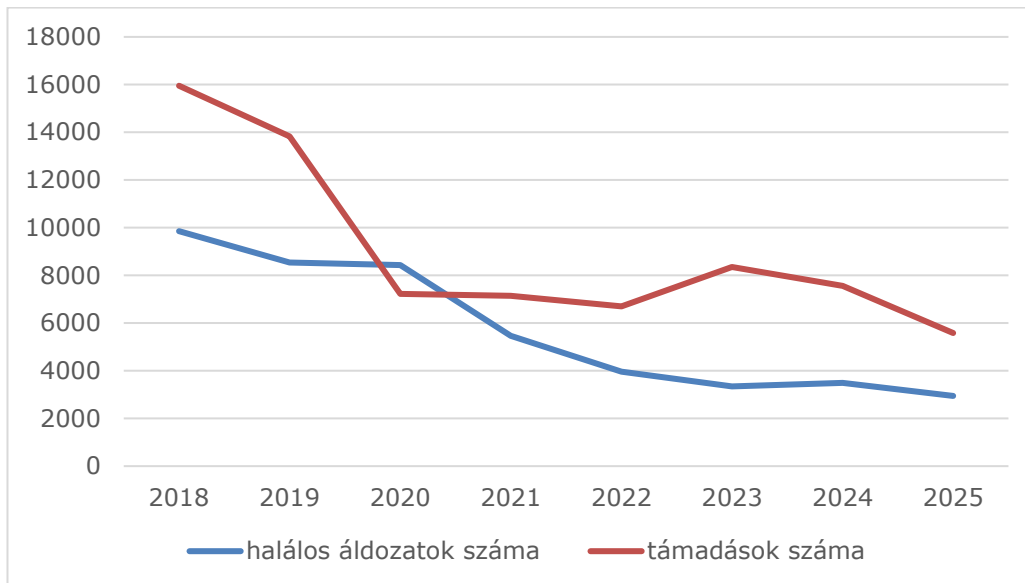
¹ Répási Krisztián biztonságpolitikai elemző.

² A GTI kiadványaiban található adatok a 2022-ben megjelent jelentés óta (Global Terrorism Index 2022) a Dragonfly's Terrorism Tracker nyílt forrású adatbázisán alapszanak. A korábbi jelentések a szintén nyílt forrásokból építkező Global Terrorism Database (GTD) adattárát használták, azonban a GTD-vel több probléma is volt, például, hogy az adatbázist jelentős késéssel frissítették, illetve 2021 júliusa óta már nem is frissítik egyáltalán. A Dragonfly's Terrorism Tracker adattára azonban a Global Terrorism Database-től eltérően nem nyilvános. Vélhetően az adatbázisokkal kapcsolatos váltás miatt a 2020-as évre vonatkozóan nem jelent meg GTI-kiadvány, így a már a Dragonfly adataiból dolgozó Global Terrorism Index 2022 szinte csak 2021-gyel kapcsolatosan szolgáltat adatokat, 2020-ra pedig elsősorban csak a tendenciákra vonatkozóan tesz utalásokat. Ugyanakkor a GTD-nek az 1970 és 2021. június 30-a közti időszakra vonatkozó adatai továbbra is szabadon hozzáférhetők. Lásd: [Download the Global Terrorism Database](#). START (*National Consortium for the Study of Terrorism and Responses to Terrorism*), University of Maryland. Forrás: start.umd.edu [online, 2025. 12. 19.].

³ Az Iszlám Államtól 2017-ben sikerült visszafoglalni Moszult és Rakkát. Moszul az iraki, Rakka pedig a szíriai központja volt az Iszlám Államnak, vagyis mindkét nagyváros visszafoglalása mérföldkőnek volt tekinthető a radikális szunnita felkelőszervezet elleni harcban.

A legfenyegetettebb országok és régiók

A Globális Terrorizmus Index által használt adatbázisok szerint a 2018 és 2025 közötti időszakban a terrorizmushoz köthető halálos áldozatok és a terrorcselekmények száma is csökkenő tendenciát mutat. 2018-ban még 15952-en⁴, 2026-ban pedig 5582-en⁵ veszítették életüket a merényletekben, ami mindenképpen jelentős csökkenést jelent például a 2014-es adatokhoz képest (32658 halálos áldozat⁶). A merényletek számát illetően is jelentős a változás: 2018-ban még 9853 terrorcselekményt⁷ követtek el, míg 2025-ben 2944-et⁸ (viszonyításképpen, 2017-ben 11360 terrortámadás⁹ történt).

1. ábra: A terrorcselekmények és a hozzájuk köthető halálos áldozatok számának változása világviszonylatban 2018 és 2025 között. A 2010-es évek második felétől kezdve a merényletek és a halálos áldozatok száma csökkenő tendenciát mutat.¹⁰

A Globális Terrorizmus Index jelentései szerint a terrorizmus által leginkább érintett régiók a 2000-es évek óta változatlanul a Közel-Keletet és Észak-Afrikát lefedő MENA-térség (*Middle East and North Africa*), Dél-Ázsia és a szubszaharai Afrika, ugyanis ezekben térségekben követtek el a legtöbb terrortámadást és veszítették életüket a legtöbben a terrorcselekmények során.

A GTI kiadványaiban kiemelt helyen szerepel a terrorizmus által fenyegetett országok vonatkozásában felállított, több mint 160 országot tartalmazó lista első tíz országa. A terrorizmus által leginkább érintett országok rangsorolásában 2018-tól Irak helyét átvette Afganisztán, egész pontosan a két ország helyet cserélt. 2018 és 2021 között Irak a második helyen szerepelt a legfenyegetettebb országok között, 2022-től azonban egyre hátrébb csúszott a sorrendben¹¹ (2025-ben már a 16. helyen állt¹²), annak köszönhetően, hogy évről évre egyre kevesebb terrorcselekményt és terrorizmushoz köthető halálesetet regisztráltak a közel-keleti országban.

Irakhoz hasonlóan Afganisztán is több mint két évtizeden keresztül azok közé az országok közé tartozott, ahol a világon a legtöbb terrorcselekményt hajtották végre. A GTI rangsorolása először a 2023-as

⁴ [Global Terrorism Index 2019](#). Institute for Economics & Peace, 2019. Forrás: [economicsandpeace.org](#) [online, 2026. 03. 28.], 4.

⁵ [Global Terrorism Index 2026](#). Institute for Economics & Peace, 2026. Forrás: [economicsandpeace.org](#) [online, 2026. 04. 02.], 2.

⁶ [Global Terrorism Index 2015](#). Institute for Economics & Peace, 2015. Forrás: [economicsandpeace.org](#) [online, 2026. 02. 12.], 2.

⁷ A Global Terrorism Database adatbázisa az 1970 és 2020 közötti évekre vonatkozó adatokkal: [Global Full GTD Dataset \(1970-2020\)](#). START (National Consortium for the Study of Terrorism and Responses to Terrorism), University of Maryland. Forrás: [start.umd.edu](#) [online, 2025. 12. 20.].

⁸ Global Terrorism Index 2026: *i. m.* 2.

⁹ Full GTD Dataset (1970-2020): *i. m.*

¹⁰ Forrás: Global Terrorism Database, Global Terrorism Index 2019-2026. Készítette a szerző.

¹¹ [Global Terrorism Index 2023](#). Institute for Economics & Peace, 2023. Forrás: [economicsandpeace.org](#) [online, 2026. 01. 10.], 8.

¹² Global Terrorism Index 2026: *i. m.* 6.

évet illetően sorolta hátrébb Afganisztánt a világ legfenyegetettebb országait ismertető táblázatban, 2024-ben és 2025-ben pedig az ázsiai ország még hátrébb került a sorrendben. Ennek azonban nem az az oka, mert Afganisztán „békésebb” hely lett, hanem azért, mert mindezt a módszertani szempontok indokolták. Afganisztánban 2021 augusztusában ismét a tálibok kerültek hatalomra, ami egyben azt is jelenti, hogy az általuk elkövetett erőszakos cselekmények már nem tekinthetők terrorizmusnak, hiszen ők ismét állami szereplőkké váltak, így, ha statisztikai szempontból nézzük, akkor az elmúlt években meredeken zuhant az ázsiai országban történt terrortámadások száma. Ami miatt Afganisztán továbbra is elől helyezkedik el a legfenyegetettebb országok listáján, az az Iszlám Állam helyi szervezete, az Iszlám Állam Horászán Tartománya (*Islamic State Khorasan Province* – ISKP) által elkövetett terrortámadásoknak köszönhető. 2021 augusztusa előtt Afganisztánban az ISKP és a tálibok követték el a legtöbb terrorcselekményt, ám a tálibok hatalomra kerülését követően az ISKP vált az ország legerősebb terrorszervezetévé. Ugyanakkor elsősorban ideológiai különbségek miatt az ISKP a mai napig ellenségnek tekinti az afganisztáni tálibokat,¹³ és a két szervezet többször is végrehajtott támadást egymás ellen.

2021-ben trendfordulót jelölt Burkina Faso, Mali és Niger bekerülése a tíz legfenyegetettebb ország közé (Burkina Faso a negyedik, Mali és Niger pedig egymás után a hetedik és a nyolcadik helyen állt).¹⁴ Ezt követően Burkina Faso 2023-ban és 2024-ben az első helyet foglalta el a listán és Mali is előrébb került a sorrendben.¹⁵ Azért tekinthetjük mindezt trendfordulónak, mert a 2020-as évek elején kezdett jelentősen romlani a Száhel-övezet több országában is a biztonsági helyzet. A folyamatosan romló tendencia már a 2010-es évek második felében elkezdődött, ami visszatükröződött a GTI-kiadványokban is: 2017-ben Mali még a 22., Niger a 23., Burkina Faso pedig a 37. helyen állt,¹⁶ egy évvel később Mali már a 13., Burkina Faso pedig a 27. helyen szerepelt.¹⁷ 2025-ben a terrorizmushoz köthető halálesetek több mint 50%-a a Száhel-övezetben történt, míg 2007-ben ez az arány még 1% alatt volt.¹⁸

2025-öt illetően az előző évekhez képest részben megváltozott a tíz legfenyegetettebb országot tömörítő csoport összetétele. A GTI 2026 szerint 2025-ben Pakisztán lett a legfenyegetettebb ország a világon, majd Burkina Faso, Niger, Nigéria, Mali, Szíria, Szomália, a Kongói Demokratikus Köztársaság és Izrael következik a rangsorban.¹⁹ Míg Nigéria, Szomália és Szíria évek óta ott vannak a terrorizmus által tíz leginkább érintett ország között, addig Kolumbia és a Kongói Demokratikus Köztársaság (ismételt) jelenléte nem tekinthető szokványosnak. Annak ellenére ugyanis, hogy a Kongói Demokratikus Köztársaság területén számos nem állami fegyveres csoport működik, az afrikai ország 2019 óta nem szerepelt a tíz legfenyegetettebb ország között,²⁰ míg Kolumbia még soha nem szerepelt ebben az országcsoportban.²¹ Izrael jelenléte nem meglepő: 2023 óta szerepel az első tíz ország között a Hamasz 2023. október 7-e terrortámadásából és az azt követő gázai hadműveletek, illetve azok Izraelre gyakorolt hatásából kifolyólag: a GTI Izraelt 2023-ban a második helyre, 2024-ben a nyolcadik, 2025-ben pedig a tizedik helyre sorolta.²²

Pakisztánt illetően fontos kiemelni, hogy a dél-ázsiai ország a Globális Terrorizmus Index kiadványaiban mindig is a terrorizmus által a világ tíz legnagyobb mértékben érintett országa között szerepelt. Ugyanakkor 2021-et követően egyértelmű tendencia figyelhető meg a tekintetben, hogy Pakisztánban a 2021 előtti

¹³ Nagyon leegyszerűsítve az ISKP az Iszlám Államra jellemző „globális dzsihád” irányzatát képviseli és vetélytársnak, sőt ellenségnek tekinti az inkább csak Afganisztán keretein belül gondolkodó afgán tálibokat. Lásd: Thomas CLAYTON: [Terrorist Groups in Afghanistan](#). *Congressional Research Service*, 2024. 04. 02. Forrás: congress.gov [online, 2026. 03. 28.]. 1.; Emma TRAGER-LEWIS: [The Resurgence of the Islamic State in the Khorāsān Province: A Transnational Security Threat](#). *Atlas Institute for International Affairs*, 2025. 07. 19. Forrás: atlasinstitute.org [online, 2026. 03. 28.].

¹⁴ [Global Terrorism Index 2022](#). *Institute for Economics & Peace*, 2022. Forrás: economicsandpeace.org [online, 2026. 02. 13.], 8.

¹⁵ [Global Terrorism Index 2024](#). *Institute for Economics & Peace*, 2024. Forrás: economicsandpeace.org [online, 2026. 02. 14.], 6.; illetve [Global Terrorism Index 2025](#). *Institute for Economics & Peace*, 2025. Forrás: economicsandpeace.org [online, 2026. 02. 12.], 6.

¹⁶ [Global Terrorism Index 2018](#). *Institute for Economics & Peace*, 2018. Forrás: economicsandpeace.org [online, 2026. 02. 12.], 8.

¹⁷ [Global Terrorism Index 2019](#): *i. m.* 8.

¹⁸ [Global Terrorism Index 2026](#): *i. m.* 4.

¹⁹ [Global Terrorism Index 2026](#): *i. m.* 6.

²⁰ 2019-ben a 9. helyen állt. Lásd: [Global Terrorism Index 2020](#). *Institute for Economics & Peace*, 2020. Forrás: economicsandpeace.org [online, 2026. 02. 12.], 8.

²¹ Kolumbia legrosszabb helye eddig a 2011-es évet illetően volt, akkor a 13. helyre került. Lásd: [Global Terrorism Index 2012](#). *ReliefWeb*, 2012. Forrás: reliefweb.int [online, 2026. 02. 12.], 4.

²² 2023 előtt Izrael jóval alacsonyabb terrorfenyegetettséggel rendelkezett: 2021-ben még a 30., 2022-ben pedig a 25. helyen szerepelt a GTI rangsorolásában.

évekhez képest ismét elkezdett romlani a biztonsági helyzet: a GTI szerint 2021-ben még a tizedik legfenyegetettebb ország volt, de 2022-ben már a hatodik, 2023-ban a negyedik, 2024-ben a második, 2025-ben pedig az első helyre került. Az okok elsősorban az afgán tálibok 2021. augusztusi hatalomátvételében, ehhez kapcsolóan a pakisztáni tálibok szervezetének, a *Tehrik-e-Talibannak* (TTP) az ismételt megerősödésében, valamint a beludzsisztáni szeparatista konfliktus újjáéledésében keresendők.

A tálibok hatalomra kerülése Afganisztánban mélyrehatóan befolyásolta Pakisztán biztonságát és stabilitását. Az afganisztáni tálib hatalomátvétel komoly motivációt jelentett a pakisztáni tálib mozgalomnak ahhoz, hogy növelje akcióradiusát (vagyis, hogy kiszélesítse működésének hatókörét) és javítsa a támadások hatékonyságán. Mindez a TTP által elkövetett erőszakos cselekmények eszkalációjához vezetett, azonban a pakisztáni kormány a TTP visszaszorítására indított terrorellenes műveletei csak korlátozott sikerrel jártak. Az elsősorban Pakisztán északnyugati, Afganisztánnal határos részén (Khyber Pakhtunkhwa tartományban) működő TTP háterszágként használja Afganisztánt, hogy ott készüljön fel a pakisztáni területen végrehajtott támadásokra. Az elmúlt években Iszlámábád és Kabul kapcsolata jelentősen megromlott azért, mert Pakisztán azzal vádolja az afgán kormányt, hogy segítséget nyújt a TTP-nek. Ezt az afgán tálibok vehemensen tagadják.²³ A két ország közti feszültség 2026 februárjában–márciusában lényegében nyílt háborúvá fajult.²⁴

Pakisztánon belül jelenleg Beludzsisztán tartományban is aktív fegyveres felkelés zajlik a tartomány önrendelkezéséért és a Pakisztántól való elszakadásáért. A Beludzsisztánban folyó szeparatista harcok Pakisztán létrejötté (1948) óta biztonsági problémát jelentenek az iszlámábádi kormány számára. 2025-ben a beludzs fegyveres csoportok, különösen a Beludzs Felszabadítási Hadsereg (*Baloch Liberation Army* – BLA) aktivitása nagy mértékben fokozódott. A szélsőségesek számos támadást hajtottak végre kínai érdekeltségek, különösen a tartományban bányászati és a Kína-Pakisztán Gazdasági Folyosó (*China – Pakistan Economic Corridor* – CPEC) keretében egyéb gazdasági tevékenységet folytató vállalatok ellen. A radikálisok célja, hogy elriasszák a kínai befektetőket és ellehetetlenítsék a pakisztáni kormány számára bevételt hozó projekteket.²⁵ Az iszlamista tálib mozgalom és a beludzs elszakadással törekvők különböző ideológiai alapokon nyugszanak, de közös vonásként van jelen, hogy a támadások során mindkét mozgalom gyakran alkalmaz öngyilkos merénylőket.²⁶

Tovább vizsgálva a GTI-jelentések által felállított sorrendet, 2018 és 2025 között a terrorizmus által leginkább érintett húsz ország közt túlnyomórészt afrikai államokat találunk: Mali, Niger, Burkina Faso, Nigéria és Szomália mellett legtöbbször Kamerun, Mozambik és a Kongói Demokratikus Köztársaság szerepel. Jelzésértékű, hogy Benin 2025-ben kapott először helyet a húsz legfenyegetettebb ország között (19. hely).²⁷ Ebben az időszakban az európai és az eurázsiai országok közül Oroszország az egyetlen, amelyik az első húsz ország közt szerepel: 2024-ben a 16., 2025-ben a 17. helyen állt. A dél-ázsiai államok közül Pakisztánon és Afganisztánon kívül India, míg Délkelet-Ázsiából a Fülöp-szigetek és Mianmar szerepelt többször is az első húsz ország között.

Hasonlóan a Száhel-övezethez, Délkelet-Ázsia²⁸ is bizonyos fokú változásokon ment keresztül a 2018-2025 közötti időszakban. A biztonsági helyzet viszonylagos javulása ellenére a Fülöp-szigetek a terrorizmus által egyik legjobban érintett országa a régiónak. Az Iszlám Államnak a közel-keleti országokban történt visszaszorulása után egy ideig úgy tűnt, hogy a „dzsihadista”²⁹ szervezet a későbbiekben nemcsak a Száhel-övezetben, hanem a Fülöp-szigeteken is komoly pozíciókat tud majd kiépíteni. 2017 májusában az

²³ Global Terrorism Index 2026: *i. m.* 20.

²⁴ Erről bővebben: HÁDA Béla: *Háborúk közé szorulva – Pakisztán viszonya a 2026. évi afganisztáni és iráni konfliktusokhoz.* *John Lukacs Stratégiai Védelmi Kutatási Elemzések*, 2026/5, 2026. 04. 02. Forrás: jli.uni-nke.hu [online, 2026. 04. 10.].

²⁵ Global Terrorism Index 2026: *i. m.* 20.

²⁶ Ráadásul a beludzs szeparatisták körében a női öngyilkos merénylők száma növekvő tendenciát mutat. Erről bővebben: Naureen SALIM: *Growing Role of Women in Baloch Militancy.* *The Jamestown Foundation*, 2026. 03. 13. Forrás: jamestown.org [online, 2026. 04. 03.].

²⁷ Global Terrorism Index 2026: *i. m.* 6.

²⁸ A GTI felosztása szerint Délkelet-Ázsia az „Asia-Pacific” régió részét képezi Kelet-Ázsiával és Óceániával együtt.

²⁹ A 2001. szeptember 11-i merényletek óta a „dzsihád”, a „dzsihadizmus” és a „dzsihadista” szavak használata rendkívül elterjedt és népszerűvé vált mind a tudományos, mind a nem tudományos irodalomban, illetve a médiában, ugyanakkor több probléma is van ezeknek a szavaknak a használatával. Egyrészt nem lehet dzsihádnak tekinteni azt, amit a muszlim vallási fanatikusok tesznek a dzsihád nevében, másrészt a „dzsihadizmus” kissé pontatlan és leegyszerűsítő megfogalmazása az al-Kaida és az Iszlám Állam ultraradikális ideológiájának, amely az iszlamizációt erőszakkal, nem ritkán terrorista módszerekkel, a dzsihád terminológiáját felhasználva kívánja végrehajtani. Lásd: ROSTOVÁNYI Zsolt: A „totalizáló iszlámtól” a „szekularizált iszlámig”. Az iszlám civilizáció a

Iszlám Államhoz köthető terrorszervezetek, köztük az Abu Sayyaf és a Maute-csoport, a Mindanao szigetén lévő Marawi városát ostrom alá vették és hónapokon keresztül tartották magukat, mire a Fülöp-szigeteki hadseregnek sikerült őket kiűzni és visszafoglalni Marawit. Az ezt követő években részben a sikeres terror- és felkelőellenes intézkedéseknek köszönhetően az Iszlám Állam felől érkező fenyegetés jelentősen csökkent a szigetországban,³⁰ azonban az 1969 óta működő Új Néphadsereg maoista felkelőszervezet továbbra is veszélyt jelent a biztonságra nézve. Délkelet-Ázsiában jelenleg Mianmar terrorfenyegetettsége is magasnak mondható. 2021-ben az országot évtizedek óta ténylegesen irányító junta puccsot hajtott végre, és véget vetett a Nemzeti Liga a Demokráciáért alig néhány hónapon át tartó polgári kormányzásának. Az államcsínyt követően egy jelenleg is zajló polgárháború tört ki, amiben számos etnikai alapon szerveződő fegyveres csoport is részt vesz a juntaellenes erők oldalán.

A legtöbb halálos áldozatot követelő merényletek helyszínei

A 2018 és 2025 közötti időszakban a húsztöbb halálos áldozatot követelő terrortámadás helyszínei között megtalálhatjuk Afganisztánt, Pakisztánt, Burkina Fasót, Malit, Nigert, Nigériát, Indiát, Jement, Szómáliát, a Kongói Demokratikus Köztársaságot, a Közép-afrikai Köztársaságot, Oroszországot, Új-Zélandot, Srí Lankát, Iránt, Kamerunt, Mianmart és Izraelt. Ugyanakkor a vizsgált időszak alatt jelentős változások következtek be a helyszínekkel illetően. 2018-ban és 2019-ben a legtöbb halálos áldozatot követelő merényleteket még jórészt Afganisztánban hajtották végre (2018-ban 16-ot, 2019-ben 7-et), 2023-ban és 2024-ben viszont már Burkina Fasóban (2023-ban 7-et, 2024-ben 9-et). Ennek kapcsán jegyeznénk meg, hogy a szubszaharai Afrika bizonyos országai – például Nigéria és Szomália – már 2018 előtt is szerepeltek a GTI-jelentésekben a legtöbb halálos áldozattal járó terrorcselekményekkel összefüggésben, azonban napjainkban a legpusztítóbb merényletek már elsősorban Nigerre, Malira és Burkina Fasóra koncentráálódnak.

Mindamellettt nagyszámú halottat és sebesültet követelő támadások olyan országokban is előfordultak 2018 és 2025 között, ahol ilyen típusú merényletek hosszú idő óta, vagy egyáltalán nem történtek. Izraelnek sem az első, sem a második palesztin intifáda (1987-1993, illetve 2000-2005) alatt nem kellett elszenvednie a 2023. október 7-eihez hasonló terrorcselekményt, melynek során közel 1200 személyt megöltek, 251-et pedig elraboltak a palesztin szélsőségesek.³¹

Srí Lankán a szeparatista Tamil Tigrisek legyőzésével (2009) véget ért az 1983 óta tartó polgárháború, és azóta a dél-ázsiai országnak nem kellett újabb fegyveres konfliktussal szembenéznie. Ezért is volt váratlan, hogy az Iszlám Államnak hűséget fogadó, helyi terrorszervezetek 2019. április 21-én (húsvét vasárnapján) több mint 260 halálos áldozatot követelő merényletsorozatot hajtottak végre Colombóban.³²

2019 tavaszán a terrorizmus elérte Új-Zélandot is: Brenton Tarrant ausztrál származású jobboldali szélsőséges 2019. március 15-én Christchurchben egy mecsetben és egy iszlám kulturális központban 51 emberrel végzett.³³

Oroszországban a második csecsen háború (1999-2009) során számos terrorcselekményt követtek el a csecsen radikálisok. Azonban a csecsenföldi háború lezárását³⁴ követő másfél évtizedben a 2000-es évekhez képest stabilizálódott a helyzet a kaukázusi régióban, és sokan úgy érezték, hogy a nagy nyilvánosság előtt végrehajtott, számos halálos áldozatot okozó terrortámadások korszaka a Moszkvához

retradicionális és modernizáció kettős szorításában. In: CSICSZMANN László (szerk.): *Iszlám és modernizáció a Közel-Keleten*. Aula, Budapest, 2010. 72.

³⁰ Jacob ZENN: [As Philippine Province Declared Free of Abu Sayyaf, Counterterrorism in Southeast Asia Moves Online](#). *The Jamestown Foundation*, 2025. 07. 30. Forrás: [jamestown.org](#) [online, 2026. 04. 04.].

³¹ [October 7 Crimes Against Humanity, War Crimes by Hamas-led Groups](#). *Human Rights Watch*, 2024. 07. 17. Forrás: [hrw.org](#) [online, 2026. 04. 16.].

³² [Sri Lanka attacks: Easter Sunday bombings marked one year on](#). *BBC*, 2020. 04. 21. Forrás: [bbc.com](#) [online, 2026. 04. 12.].

³³ Katy WATSON –Simon ATKINSON: [Christchurch shooter seeks to overturn guilty plea](#). *BBC*, 2026. 02. 09. Forrás: [bbc.com](#) [online, 2026. 04. 16.]. A christchurchi terrorcselekmény bizonyos értelemben véve lavinát indított el, ugyanis a merényletet követően rövid idő leforgása alatt több olyan szélsőjobboldali terrortámadás történt Európában és az Egyesült Államokban, amelyeket az új-zélandi merénylet inspirált. Erről bővebben: RÉPÁSI Krisztián: [Az új-zélandi terrortámadást követő szélsőjobboldali merénylethullám](#). *Szakmai Szemle*, 19. évf., 2021/2., 46-63.

³⁴ [Russia 'ends Chechen operation'](#). *BBC*, 2009. 04. 16. Forrás: [bbc.com](#) [online, 2026. 04. 16.].

közeli domogyedovói repülőtéren elkövetett merénylettel (2011. január 24.) véget ért.³⁵ Az iszlamista szélsőséges felől érkező fenyegetést ugyanakkor nem sikerült teljesen visszaszorítani. 2024. március 22-én a Moszkva közelében található krasznogorszki Crocus City Hall koncertteremben az Iszlám Állam Horászán Tartományának megbízásából tádzsik származású elkövetők hajtottak végre fegyveres támadást egy zenei rendezvényre érkező civilek ellen, meggyilkolva több mint 140 embert.³⁶

A Száhel-övezet instabilitása

A 2010-es évek vége felé az Iszlám Államnak, valamint az újjáéledő al-Kaidának a tevékenysége egyre határozottabb formát kezdett ölteni a Száhel-övezet nyugati és részben középső részén elterülő Maliban, Burkina Fasóban és Nigerben. Elsősorban emiatt fogalmaz úgy a Globális Terrorizmus Index és több más elemzés is, hogy a terrorizmus „epicentruma” áttevődött a MENA-térségből a számos konfliktusövezetet lefedő szubszaharai régióra,³⁷ ezen belül is elsősorban a Száhel-övezet bizonyos részeire.³⁸

A Száhel-övezet instabilitása szorosan kapcsolódik Líbia 2011-es összeomlásához. Miután Moammer Kadhafi uralma megdőlt és Líbia káoszba sülyedt, a korábban a líbiai hadseregbe besorozott, Maliból elmenekült tuaregek 2012-ben visszatértek Maliba és az ország északi részén újjáélesztették a tuareg szeparatista törekvéseket.³⁹ A mali kormány francia segítséggel volt csak képes visszaszorítani a felkelést, de teljesen felszámolni a mai napig nem tudta. Észak-Maliban a 2010-es évek elején a nacionalista szélsőségesekkel nagyjából egy időben megjelentek az iszlamista radikálisok is. Emellett az évtized során egyre nagyobb befolyást szerzett a nyugat-száheli térségben az al-Kaida és az Iszlám Állam: több kisebb vallási szélsőséges fegyveres szervezet összeolvadásával létrejött az al-Kaidához köthető Az Iszlámot és Muszlimokat Támogató Csoport (*Jama'at Nusrat al-Islam wal-Muslimin* – JNIM), valamint az Iszlám Államhoz csatlakozó Iszlám Állam Száhel Tartománya (*Islamic State Sahel Province* – ISSP). Ennek folyamánaként a 2010-es évek közepén a „dzsihadisták” számos halálos áldozattal járó akcióval hívták fel magukra a figyelmet Maliban, Burkina Fasóban és Elefántcsontparton.⁴⁰

A Száhel-országokban a terror- és felkelőszervezetek megerősödését a szakértők jelentős részben a gyenge kormányzásnak, az emberi jogok rendszeres megsértésének, a korrupciónak, a helyi biztonsági erők és a Száhel-országokban települt orosz zsoldosok hatalommal való visszaélésének tulajdonítják. Mindezek mellett a 19. és 20. században az európai gyarmatosítók által mesterségesen meghúzott határok a mai napig számos törzsi és etnikai feszültség melegágyát képezik, továbbá a Száhel-öv számos országában az államhatalom általában a déli, városi régiókban koncentrálódik, míg a vidéki, északi területeket nem fejlesztik. Mindezek kiváló táptalajt jelentenek a szélsőséges eszmék terjedésére, a „dzsihadisták” pedig kihasználják a lakosságnak a kormányzattól elszenvedett sérelmeit. A régió instabilitását a szegénység, az élelmiszer- és az ivóvízellátás bizonytalansága, a nagyfokú iskolázatlanság, a magas munkanélküliség, a szervezett bűnözés, a folyamatosan növekvő belső és illegális migráció, a túlnépesedés, valamint a klímaváltozás negatív hatásai is felerősítik.⁴¹

³⁵ A 37 halottat követelő robbantásos merényletet a Doku Umarov vezette Kaukázusi Emirátus csecsen terrorszervezet vállalta magára. Lásd: [Chechen warlord Doku Umarov admits Moscow airport bomb](#). *BBC*, 2011. 02. 08. Forrás: [bbc.com](#) [online, 2026. 04. 16.].

³⁶ Uran BOTOBEKOV: [Crocus City Hall Terrorism Trial Exposes Russian Counterterrorism Gaps](#). *The Jamestown Foundation*, 2026. 04. 03. Forrás: [jamestown.org](#) [online, 2026. 04. 16.].

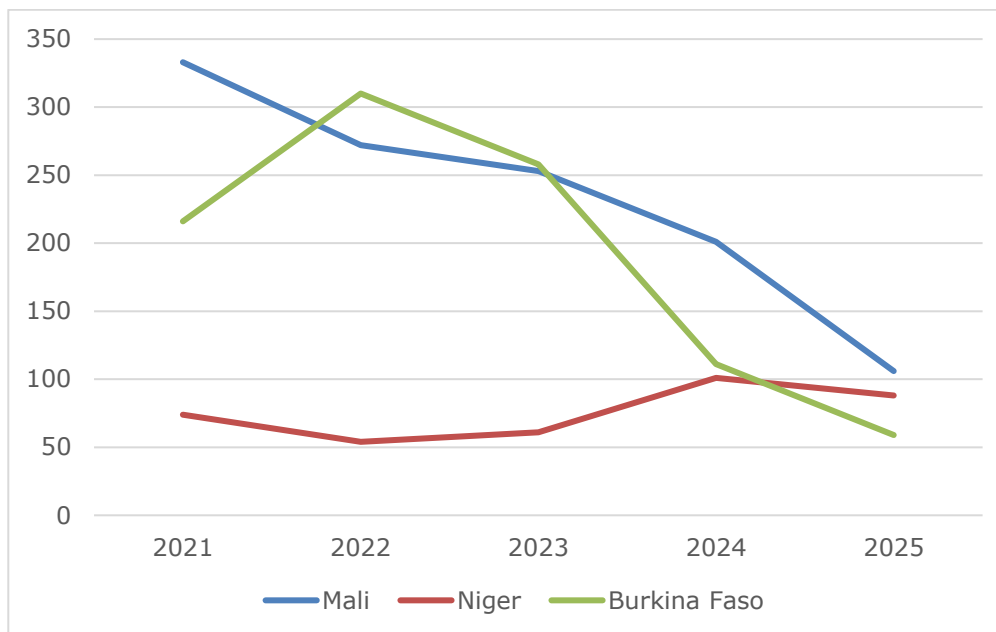
³⁷ A szubszaharai régió részét képezi többek között a nagyjából Mauritániától, illetve Szenegáltól Szudánig, Eritreáig húzódó Száhel-övezet; a Guineai-öböl országai (köztük Nigéria, Benin, Elefántcsontpart, Togo és Ghána), Kamerun, a Közép-afrikai Köztársaság; a Kongói Demokratikus Köztársaság; valamint Szomália, Etiópia és Mozambik is. A felsorolt országok nagy többségében zajlik valamilyen fegyveres konfliktus.

³⁸ A GTI 2026 értékelése szerint 2017 és 2025 között a MENA-térségben 93%-kal csökkent, míg a szubszaharai régióban 17%-al nőtt a terrorizmushoz köthető halálos áldozatok száma. Lásd: *Global Terrorism Index 2026: i. m.* 38.

³⁹ A tuareg kisebbség és a mali kormány között évtizedek óta feszült a viszony: a tuaregek 1963-ban, 1990-ben és 2006-ban is fellázadtak a mali kormányzat ellen. Lásd: [Violent Extremism in the Sahel](#). *Council on Foreign Relations*, 2026. 02. 18. Forrás: [cfr.org](#) [online, 2026. 04. 11.]. A tuareg lázadásokról bővebben: VARGA Márton: [A tuaregek – lázadástól a polgárháborúig](#). *Hadtudományi Szemle*, 12. évf., 2019/2., 63-78.

⁴⁰ A „dzsihadisták” 2015-ben Maliban a bamakói Radisson Blu Hotel, valamint 2016-ban a Burkina Fasó-i fővárosban, Ouagadougouban a Splendid Hotel és Elefántcsontpart legnagyobb városának, Abidzsánnak a közelében, Grand-Bassamban lévő L'Etoile du Sud Hotel ellen követtek el több tucat halálos áldozatot követelő fegyveres támadást. Lásd: *Violent Extremism in the Sahel: i. m.*

⁴¹ *Violent Extremism in the Sahel: i. m.*; SIMON Péter: [A Száhel-övezet geopolitikai helyzete és annak várható alakulása](#). *Felderítő Szemle*, 24. évf., 2025/2., 6-8. A biztonsági helyzet romlásához az is hozzájárult, hogy Mali, Niger és Burkina Faso puccsal hatalomra

2. ábra: A terrorcselekmények számának alakulása Maliban, Nigerben és Burkina Fasóban 2021-2025 között.⁴² 2024-ben és 2025-ben azért tapasztalható csökkenés a merényletek számát illetően, mert a terrorszervezetek a támadások helyett más módszerekkel (például az üzemanyagszállító teherautók feltartóztatásával, és ezáltal üzemanyaghiány előidézésével) próbálják meggyengíteni a száheli országok kormányait.⁴³

Maliban, Burkina Fasóban és Nigerben 2020 és 2023 között négy sikeres, katonák által szervezett államcsíny zajlott le, a puccsista kormányzatok azonban képtelenek voltak kezelni a társadalmi problémákat és még orosz segítséggel sem tudták hatékonyan visszaszorítani a felkelőket, sőt az ellenük folyó műveletek során sorozatos emberi jogsértéseket követtek el a lakossággal szemben. A helyi rendvédelmi erők kudarcához nagyban hozzájárult az állomány alacsony morálja és motivációja, az illetmények elmaradása, a felkészületlenség vagy alulképzettség, a felszerelés hiányosságai, a rendvédelmi szerveken belüli korrupció, a törzsi kötődés és a nepotizmus.

Ezzel szemben a terroristák képesek voltak fejlődni, amire az egyik legjobb példa a drónok megjelenése és széles körben történő alkalmazásuk nemcsak a Száhel-, hanem a tágabb szubszaharai régióban is (például Nigériában).⁴⁴ A fentebb felsorolt okok miatt az elmúlt évtized során a terrorizmusnak új gócpontjai jöttek létre a Száhel-övezeten belül, elsősorban a Niger, Mali és Burkina Faso közös határánál, illetve annak tágabb térségében (Liptako-Gourma régió), valamint a Nigéria, Niger, Csád és Kamerun találkozásánál elhelyezkedő Csád-tó vidékén (Csád-medence). Az al-Kaida és az Iszlám Állam helyi szervezetei napjainkban Niger, Mali és Burkina Faso jelentős részét ellenőrzésük alatt tartják. A két nagy „dzsihadista” ernyőszervezet amellett, hogy támadásokat intéznek a biztonsági erők ellen, sokszor egymással is összecsapnak.

Tendenciaként megfigyelhető, hogy a JNIM és az ISSP a Száhelen kívüli afrikai államok felé is ki akarják terjeszteni befolyásukat, ezért az utóbbi években egyre több támadást hajtottak végre a Guineai-öböl menti országok (Togo, Ghána, Benin, Elefántcsontpart) északi, Nigerrel és Burkina Fasóval határos részein. Mint már említettük, az előbbi négy óceánparti ország közül Benin szerepel a legrosszabb helyen a Globális Terrorizmus Index 2026-os kiadványában (19.).

A benini biztonsági helyzet romlása kapcsán hívnánk fel a figyelmet, hogy a nigéri-nigériai-benini hármashatárnál a terrorizmusnak egy újabb csomópontja kezd kialakulni: az ACLED (*Armed Conflict Location & Event Data*) nem kormányzati szervezet adatai szerint 2024-2025-ben a JNIM és az ISSP által elkövetett

került kormányai befejezettnek nyilvánították az országuk területén zajló nemzetközi katonai missziókat. A puccsokat követően mindhárom száheli állam kapcsolata megromlott a Nyugattal.

⁴² Forrás: Global Terrorism Index 2022-2026. Készítette a szerző.

⁴³ Global Terrorism Index 2026: *i. m.* 42.

⁴⁴ SIMON: *i. m.* 14.; Makuochi OKAFOR: [How off-the-shelf drones are changing jihadist warfare in West Africa](#). BBC, 2026. 02. 09. Forrás: [bbc.com](#) [online, 2026. 04. 23.].

erőszakos cselekmények száma 86%-kal, míg a halálos áldozatoké 262%-kal emelkedett.⁴⁵ Mindezek mellett a „dzsihadista” szervezetek nemcsak déli, hanem nyugati irányba is megpróbálnak terjeszkedni, emiatt a mali „dzsihadista” egységek részéről növekvő aktivitás tapasztalható a mauritániai és a szenegáli határ közelében.⁴⁶

A Száhel-övezet mellett a szubszaharai Afrika egyéb részein is romlott a biztonsági helyzet az elmúlt években. Ennek kapcsán fontos kiemelni, hogy bár a Globális Terrorizmus Index kiadványai a szubszaharai Afrikát illetően elsősorban az al-Kaida és az Iszlám Állam helyi szervezetei által gyakorolt erőszakra koncentrálnak, számos térségbeli országban nemcsak a „dzsihadista” erőszak jelent a biztonságra nézve komoly fenyegetést, hanem az egyéb természetű fegyveres konfliktusok is.⁴⁷

A koronavírus-járvány, az orosz–ukrán háború és a gázai konfliktus hatása a terrorfenyegetettségre

Terrorfenyegetettség szempontjából monitorozva a 2018 és 2025 közötti éveket, szükségesnek tartjuk megvizsgálni, hogy a koronavírus-járványnak, valamint a jelen sorok írásakor is zajló orosz–ukrán háborúnak és a gázai konfliktusnak volt-e, és ha igen, milyen hatása volt a terrorizmusra.

A világgjárvány kapcsán a szakértők kezdetben attól tartottak, hogy számos országban jelentősen növelni fogja a terrorfenyegetettséget, összetett kihívások elé állítva a terrorelhárításért felelős biztonsági erőket,⁴⁸ de végül nem egészen így történt. A Globális Terrorizmus Index szerint a pandémia a járványtágadó és az oltásellenes mozgalmak tiltakozó akcióinak ellenére csak nagyon csekély közvetlen hatást gyakorolt a terrorfenyegetettségre. A COVID elleni védekezésre fordított összegek miatt azonban minden országban nőtt a költségvetési hiány,⁴⁹ ami feltételezhetően mindenhol csökkentette a terrorellenes intézkedésekre szánt pénzügyi keretet is. A szélsőségesek emellett igyekeztek kihasználni az oltásokkal és a járvány elleni védekezés miatt életbe léptetett különböző korlátozásokkal kapcsolatos elégedetlenséget, valamint a kijárási korlátozásokból adódó elszigeteltségérzetet. A kijárási korlátozások alatt a szélsőjobboldali és a szélsőséges iszlamista szervezetek online aktivitása jelentős mértékben nőtt, és az általuk gyártott propagandaanyagok nagyobb arányban jutottak el a célközönséghez.⁵⁰

A GTI jelentései keveset írnak az orosz–ukrán háború terrorizmusra gyakorolt esetleges hatásáról. Az adatok ugyanakkor azt mutatják, hogy 2023 és 2025 között Oroszország és Ukrajna előrébb került a GTI rangsorában, vagyis bizonyos mértékben nőtt mindkét ország terrorfenyegetettsége.⁵¹ A GTI 2026-os kiadása ki is hangsúlyozza, hogy 2025-ben mindkét országban több terrortámadást követtek el a korábbi évekhez képest. A terrorcselekményeket, szabotázsakciókat (gyújtogatások, robbantásos merényletek) katonák, rendőrök és infrastruktúra-elemek ellen hajtották végre ismeretlen vagy közelebbről meg nem határozott egyének vagy csoportok.⁵²

⁴⁵ Samuel BENSIMON: *Afrique de l'Ouest: La zone frontalière Bénin-Niger-Nigeria, nouveau foyer des violences jihadistes*. *Sahel Intelligence*, 2026. 02. 27. Forrás: sahel-intelligence.com [online, 2026. 04. 08.]; Héni NSAIBIA: *Q&A: Why is jihadist violence escalating in the Benin, Niger, and Nigeria border triangle?* *ACLEDD*, 2026. 02. 26. Forrás: acleddata.com [online, 2026. 04. 08.].

⁴⁶ Global Terrorism Index 2026: *i. m.* 56.

⁴⁷ A teljesség igénye nélkül néhány példa: Maliban továbbra sem került nyugvópontra az elsősorban nacionalista-szeparatista keretek között zajló tuareg felkelés; a Kongói Demokratikus Köztársaság biztonsági erőinek az Iszlám Állam Közép-afrikai Tartományán kívül a kongói tuszi kisebbség jogainak nevében fellépő és Ruanda támogatását élvező M23 lázadószervezettel is fel kell venniük a küzdelmet; míg Kamerunban a Csád-tóval határos részen a nigériai „dzsihadista” szervezetek – a Boko Haram és az Iszlám Állam Nyugat-afrikai Tartománya – jelentenek biztonsági problémát, addig az ország északnyugati és délnyugati térségében 2017 óta egy szeparatista alapokon álló felkelés zajlik, az úgy nevezett angolofón válság (erről bővebben: *Cameroon's Anglophone Crisis at the Crossroads*, *International Crisis Group*, 2017. 08. 02. Forrás: crisisgroup.org [online, 2026. 03. 12.]; Abdi Latif DAHIR: *Cameroon's Anglophone crisis is threatening to spin out of control*. *Qartz*, 2022. 07. 21. Forrás: qz.com [online, 2026. 03. 12.]); Nigéria biztonságát pedig nemcsak az iszlamista szélsőségesek, hanem a biafrai szeparatizmus, valamint a földművesek és a nomád állattenyésztők között a természeti erőforráskért folyó súlyos összecsapások is veszélyeztetik.

⁴⁸ Global Terrorism Index 2020: *i. m.* 29.

⁴⁹ Global Terrorism Index 2022: *i. m.* 12.

⁵⁰ *Impact of COVID-19 on Violent Extremism and Terrorism*. *UNITAR (The United Nations Institute for Training and Research)*, 2020. 09. 19. Forrás: unitar.org [online, 2026. 04. 02.]; Global Terrorism Index 2022: *i. m.* 4., 14.

⁵¹ Oroszország 2022-ben a 45., ezzel szemben 2025-ben már a 17. helyen állt, míg Ukrajna 2022-ben a 73., 2025-ben pedig a 39. helyet foglalta el.

⁵² Global Terrorism Index 2026: *i. m.* 39. Még ha áttételesen is, de az orosz–ukrán háború szinte biztos, hogy befolyásolta a terrorfenyegetettséget Oroszországra nézve. Egyrészt, egyes vélemények szerint az orosz titkosszolgálatokat túlságosan lekötötte a háború, illetve az, hogy a lehető legeredményesebben elhallgattassák a háborúellenes hangokat, és ezért nem tudták megakadályozni a Crocus City Hall elleni támadást 2024-ben. Lásd: Emily FERRIS: *How Russia's War in Ukraine is Creating Domestic Security Gaps*.

A 2023. október 7-én a Hamasz és más, kisebb palesztin terrorista szervezetek által végrehajtott támadássorozat, illetve az azt követő izraeli válaszcsepások által gerjesztett felháborodást az al-Kaida és az Iszlám Állam, valamint a nyugati országokban élő jobboldali szélsőségesek felhasználták arra, hogy új szimpatizánsokat toborozzanak és erőszakra buzdítsák a követőiket.⁵³ A gázai konfliktus az antiszemita támadások és ezzel együtt a terrorfenyegetettség növekedéséhez vezetett a nyugati országokban: 2023 októbere óta az Amerikai Egyesült Államokban, Európában és Ausztráliában számos támadást követtek el vagy terveztek végrehajtani zsidó vagy Izraelhez köthető célpontok ellen.⁵⁴ A palesztin–izraeli konfliktus újabb véres fejezete ugyanakkor nemcsak az antiszemita és Izrael-ellenes érzelmeket, hanem a muszlimokkal szemben táplált gyűlöletet is felkorbácsolta. Az FBI adatai, valamint a politikai erőszakot vizsgáló jelentések és tanulmányok szerint az európai országokban, az Amerikai Egyesült Államokban és Ausztráliában jelentősen nőtt az muzulmánok ellen elkövetett gyűlölet-bűncselekmények száma.⁵⁵

Egyéb tendenciák

Maradva a szélsőjobboldali erőszaknál, a Globális Terrorizmus Index néhány korábbi kiadványa a 2010-es évek második felét illetően a szélsőjobboldali terrorcselekmények számának hirtelen történő, nagy mértékű emelkedésére hívja fel a figyelmet Nyugat-Európában, Észak-Amerikában (USA, Kanada) és az óceániai térségben (vagyis tulajdonképpen Ausztráliában és Új-Zélandon).⁵⁶ A GTI 2025-ös jelentése pedig kiemeli, hogy Észak-Amerikában 2007 és 2024 között 84 politikai és 21 vallási indíttatású (iszlamista) támadás történt. A 84 politikai indíttatású támadás közül 58 szélsőjobboldali volt.⁵⁷ Mindez egyrészt azt jelzi, hogy az Egyesült Államokban és Kanadában a szélsőjobboldali terrortámadások és gyűlölet-bűncselekmények számának 2010-es évek második felében elkezdődött emelkedése vélhetően napjainkban is tovább folytatódik, még ha a növekedés üteme esetleg csökkent is valamelyest az elmúlt években, másrészt 2007 és 2024 között mindkét országban több szélsőjobboldali merényletet követtek el, mint szélsőbaloldali⁵⁸ és iszlamista támadást együttvéve.

A Globális Terrorizmus Index legfrissebb kiadványa két további fontos trendre hívja fel a figyelmet. Az egyik, hogy 2007 és 2025 között a terrortámadások több mint 40%-a a nemzetközi határok 50 kilométeres körzetében történt. A GTI 2026 szerint a világon jelenleg négy ilyen, a terrorizmus által különösen érintett határvidék van: a már említett Csád-medence, a nigéri–mali–Burkina Fasó-i hármashatár (vagyis a Liptako-Gourma régió), valamint az afgán–pakisztáni és a kolumbiai–venezuelai határvidék. Ezek a határregiók a terepviszonyok miatt nehezen megközelíthetők,⁵⁹ így az ellenőrzésük is komoly nehézséggel jár. A határövezetek kiváló búvóhelyet jelentenek a terroristáknak és a felkelőknek, akik jó kapcsolatot építenek ki a helyi lakossággal és akár a határon zajló csempésztevékenységet is könnyen ellenőrizhetik és irányítják. A határok „törvényenkívülisége” könnyebbé teszi a terrorszervezeteknek a toborzást és a kiképzést

The Royal United Services Institute, 2025. 09. 23. Forrás: rusi.org [online, 2026. 04. 02.]; Másrészt az ukránok hírszerzési információkat osztottak meg a mali tuareg felkelőkkel az afrikai országban tartózkodó orosz fegyveresekkel kapcsolatban, amit a tuaregek fel tudtak használni az oroszok elleni támadások során, továbbá egyes hírek szerint az ukránok nemcsak információkat, hanem drónokat is adtak át a tuaregeknek. Kijev elismerte a hírszerzési információk megosztását, de a drónok átadását tagadta. Lásd: *Global Terrorism Index 2025: i. m. 53.*; Shaun WALKER: [Ukraine military intelligence claims role in deadly Wagner ambush in Mali](#). *The Guardian*, 2024. 07. 29. Forrás: theguardian.com [online, 2026. 04. 02.].

⁵³ Például az al-Kaida és a fehér felsőbbrendűséget hirdető erőszakos csoportok, köztük az észak-európai országokban működő Északi Ellenállási Mozgalom nemcsak ünnepelték a 2023. október 7-i támadásokat, hanem fel is szólították a velük szimpatizálókat, hogy kövessék a Hamasz példáját, és hajtsanak végre minél több támadást, elsősorban zsidó célpontok ellen. Lásd: [Accelerating Hate: The Impact of the Israel-Hamas War on the Terrorist Threat Landscape on the West](#). *The Soufan Center*, 2024. 09. 10. Forrás: thesoufancenter.org [online, 2026. 01. 09.].

⁵⁴ Ezek közül a legtöbb halálos áldozatot követelő és talán a legnagyobb publicitást kapott merénylet a 2025. december 14-én Sidneyben, a Hanuka ünnepségen elkövetett fegyveres támadás volt.

⁵⁵ Angélique SHAFIA: [Gaza conflict leads to rise in antisemitism and Islamophobia](#). *Vision of Humanity*, 2025. 05. 09. Forrás: visionofhumanity.org [online, 2026. 02. 10.]; *Global Terrorism Index 2025: i. m. 2.*

⁵⁶ Észak-Amerikában, Nyugat-Európában és az óceániai térségben a szélsőjobboldali támadások száma 250%-kal nőtt 2014 és 2019 között, a halálesetek száma pedig 709%-al nőtt ugyanezen időszak alatt. A GTI 2020-as kiadványa szerint 2014 és 2019 között évente több mint 35 szélsőjobboldali terrorcselekmény történt a nyugati országokban. Lásd: *Global Terrorism Index 2020: i. m. 3.*; A szélsőjobboldali erőszak növekedésére az egy évvel korábbi jelentés is figyelmeztet. Lásd: *Global Terrorism Index 2019: i. m. 3.*

⁵⁷ *Global Terrorism Index 2025: i. m. 32.* A többi 26 politikai indíttatású támadás vélhetően túlnyomórészt a jobboldali populizmust, illetve a szélsőjobboldalt elutasító radikális szervezetekhez és egyénekhez kapcsolódott.

⁵⁸ Észak-Amerikát illetően ide lehet sorolni a radikális állat- és környezetvédők, valamint az anarchisták által elkövetett támadásokat.

⁵⁹ Az afgán–pakisztáni és a kolumbiai–venezuelai határ a magas hegyek, a Liptako-Gourma régió a sivatag, a Csád-tó pedig a mocsaras vidék miatt járható nehezen.

is. A GTI jelentése szerint azért történik egyre több terrortámadás a határok közelében, mert a nagyobb városok egyre védettebbé válnak, így ott egyre nehezebb könnyű célpontot találni.⁶⁰

A másik, rendkívül nagy aggodalmat keltő, jelenség az úgy nevezett ifjúsági radikalizáció erősödése – vagyis a 18 éven aluliak radikalizálódása –, illetve ennek a folyamatnak a felgyorsulása. 2025-ben Európában és Észak-Amerikában a 18 évnél fiatalabbak tették ki a terrorizmussal kapcsolatos nyomozások 42 százalékát, ami háromszoros növekedést jelent 2021 óta. A radikalizáció időtartama drámaian lerövidült: a folyamat átlagos ideje 2005-ben még 18 hónap volt, ma már ez heteken belül bekövetkezhet. A fiatalok radikalizálódásának okai régiókként változik. A nyugati országokban a fő okok közé sorolható az elidegenedés, a társas elszigeteltség (szociális izoláció), az elmagányosodás, valamint a félelem (a kortárs csoporton belüli) státuszvesztéstől. A fiatalok gyakran nem kiforrott ideológiák mentén (szélsőjobboldali vagy iszlamista) sodródnak szélsőséges platformra, számos radikalizálódott kiskorú eszmevilágában ugyanis több ideológiai irányzat keveredik egymással. Ezzel szemben a szubszaharai országokban a fiatalok elsősorban azért csatlakoznak a terrorista- és a felkelő szervezetekhez, mert a helyi biztonsági erők megsértették az emberi jogokat, és mert így próbálnak kitörni a munkanélküliségből. Egyes délkelet-ázsiai országokban (Indonéziában, Malajziában és a Fülöp-szigeteken) pedig a szülők és/vagy a rokonok szélsőséges nézetei játszanak fontos szerepet a 18 évesnél fiatalabb családtagok radikalizálódásában.⁶¹

Konklúzió

A 2018 és 2025 közötti időszakban a világ terrorfenyegetettségében bekövetkezett változásokat túlnyomórészt olyan folyamatok alakították, amelyek már 2010-es évek közepén elindultak, köztük a halálos áldozatok és a terrorcselekmények számának évről évre történő csökkenése. A legfontosabb változás azonban, hogy a terrorizmus „epicentruma” áttevődött a Közel-Keletről a Száhel-övezet, illetve a tágabb szubszaharai régió egyes részeire. Az afrikai országok terrorfenyegetettségét ugyanakkor nem kizárólag az al-Kaida vagy az Iszlám Állam helyi szervezetei határozzák meg, hanem a szeparatista felkelések és a különböző etnikai-törzsi viszályok is.

A szubszaharai térségben élő helyi közösségek között zajló erőszakos cselekmények kapcsán fontos kiemelni a túlnyomórészt muszlim nomád állattartók és a jórészt keresztény földművesek közti, termőföldért, ivóvízért, legelőkért folytatott harcot is, amit egyes nyugati országok tévesen vallási konfliktusként értelmeznek. A természeti erőforrásokért vívott, egyre erősödő küzdelem számos afrikai országban, például Nigériában, Csádban és a Közép-afrikai Köztársaságban növeli a közösségek közti erőszak mértékét.

A Száhel-övezetben működő szélsőséges szervezetek tartós jelenléte és növekvő ereje azzal fenyeget, hogy súlyosbítja a régióban zajló humanitárius válságot és tovább gerjeszti az instabilitást, jelentős biztonsági és pénzügyi kockázatot jelentve az Amerikai Egyesült Államok és Európa számára.

Az Iszlám Állam fülöp-szigeteki szervezeteit sikerült visszaszorítani, sőt szinte teljesen felszámolni, ugyanakkor Afrikához hasonlóan Délkelet-Ázsiában is zajlanak olyan fegyveres küzdelmek, amik nem köthetők „dzsihadista” szervezetekhez.

Dél-Ázsiát illetően lényeges változás, hogy a GTI szerint Afganisztánban csökkent, Pakisztánban pedig nőtt a terrorfenyegetettség, ugyanakkor Afganisztán esetében sokkal inkább az erőszak természetének átcímkezéséről van szó, ugyanis a Globális Terrorizmus Index a terrorizmussal kapcsolatos adatok összeállításánál során nem veszi (és nem is veheti) figyelembe az állami szereplők által gyakorolt erőszakot.

A terrorcselekmények és az azokhoz kapcsolódó halálos áldozatok száma azokban az országokban és régiókban magas, ahol folyamatban lévő fegyveres konfliktusok zajlanak, így többek között emiatt magas még mindig egyes száheli országok, valamint Izrael, Kolumbia és a Fülöp-szigetek terrorfenyegetettsége. Mindez fordítva is igaz, vagyis az Iszlám Állam meggyengülése egyértelműen pozitívan hatott a MENA-térség terrorfenyegetettségére,⁶² és Európa alacsony terrorfenyegetettségének talán legfőbb oka is éppen abban rejlik, hogy napjainkban a kontinens területének csak nagyon kis részén folyik elhúzódó fegyveres konfliktus.

A nyugati országok (az európai államok, USA, Kanada, Ausztrália és Új-Zéland) alacsony terrorfenyegetettsége azonban nem jelenti azt, hogy ezekben az országokban szinte megszűnt a terrorizmus. A Gázai

⁶⁰ Global Terrorism Index 2026: *i. m.* 5; 45-48.

⁶¹ Uo. 62-69.

⁶² Kérdés persze, hogy Szíria jelenlegi vezetése hosszabb távon miként tudja majd felszámolni az Aszad-rezsim bukása után keletkező esetleges hatalmi vákuumokat és megakadályozni az Iszlám Állam újbóli megerősödését.

John Lukacs

Stratégiai Védelmi Kutatási Elemzések

2026/7

övezet és Libanon területén zajló harcok kiemelt célponttá tették a nyugati országokban lévő, Izraelhez vagy a zsidósághoz köthető létesítményeket és rendezvényeket, mindezt úgy, hogy a szélsőjobbaldali és a radikális muszlimok felől jövő erőszak, valamint a jelen írásunkban nem tárgyalt szélsőbaloldali szervezetek aktivitása egyébként is jelentős biztonsági problémaként vannak jelen már jó ideje számos nyugati országban.

A gázai konfliktustól eltérően a koronavírus-világjárvány és az orosz–ukrán háború nem annyira közvetlenül, hanem sokkal inkább áttételesen befolyásolták a terrorfenyegetettség alakulását. A pandémia elsősorban a radikális szervezetek online aktivitásának növekedésében játszott fontos szerepet, míg az orosz–ukrán háborúnak összetettebb hatása volt: egyrészt elvonhatta az orosz titkosszolgálatok figyelmét az Oroszországon belüli „dzsihadista” erőszak jelentette veszélyről, másrészt növelte a Maliban tartózkodó orosz fegyveresekre nézve a fenyegetettséget.

Mára egyértelművé vált, hogy napjainkban a nyugati országok egyik legsürgetőbb biztonsági problémája a 18 éven aluliak egyre gyorsuló radikalizációja. Véleményünk szerint a folyamatnak nagyon gyorsan határt kell szabni, mert ha ez a trend folytatódik, az beláthatatlan következményekkel járhat.

John Lukacs

Stratégiai Védelmi Kutatási Elemzések

2026/7

Az „SVKK Elemzések” 2003 óta munkatársaink tematikus szakpolitikai elemzéseit megjelentető időszakos kiadvány, melyben a szerzők független kutatói álláspontjukat közlik.

Az NKE Eötvös József Kutatóközpont John Lukacs Intézetének keretében működő Stratégiai Védelmi Kutatási Program szakpolitikai kutatásokat végez, a kiadványaiban megjelenő elemzések, álláspontok, vélemények nem feltétlenül tükrözik a szerkesztőség vagy a kiadó véleményét. Az elemzésben foglalt információk, adatok, megállapítások tájékoztatás céljából készültek.

Kiadó: NKE Eötvös József Kutatóközpont John Lukacs Intézet Stratégiai Védelmi Kutatási Program

Szerkesztés és tördelés:
Csiki Varga Tamás

A kiadó elérhetősége:

1581 Budapest, Pf. 15.

Tel: 00 36 1 432-90-92

E-mail: jli@uni-nke.hu

2024 – : NKE Stratégiai Védelmi Kutatási Elemzések (ISSN 2063-4862)

2019–2024: NKE Stratégiai Védelmi Kutatóintézet Elemzések (ISSN 2063-4862)
2012–2019: NKE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések (ISSN 2063-4862)
2011–2012: ZMNE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések (ISSN 2063-4854)
2007–2011: ZMNE Stratégiai Védelmi Kutatóintézet Elemzések (ISSN 2063-4854)
2003–2007: ZMNE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések (ISSN 2063-4854)

© Répási Krisztián